

ΟΜΑΔΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΑΕ ΟΤΑ
ΤΟΠΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ CLLD/LEADER Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ



Με τη δυναμική του Leader, περιοχή στην Κρήτη εντάσσεται στο Παγκόσμιο Δίκτυο Αποθεμάτων Βιόσφαιρας της MAB UNESCO

Στο Παγκόσμιο Δίκτυο Αποθεμάτων Βιόσφαιρας του Προγράμματος MAB (Άνθρωπος και Βιόσφαιρα) της UNESCO εντάσσεται η περιοχή των Αστερούσιων, που βρίσκεται στον νομό Ηρακλείου Κρήτης. Πρόκειται για ένα εξαιρετικά σημαντικό γεγονός που επετεύχθη έπειτα από συλλογική προσπάθεια δύο ετών!

Οι επενδύσεις δημόσιων και ιδιωτικών έργων του CLLD/LEADER στα Αστερούσια και η ενεργοποίηση του τοπικού πληθυσμού συνέβαλαν σε μεγάλο βαθμό στην ένταξη της περιοχής στο Παγκόσμιο Δίκτυο, στο οποίο ανήκουν από τη χώρα μας μόνο ο Όλυμπος και το Φαράγγι της Σαμαριάς ήδη από τη δεκαετία του 1980.

Τα Αστερούσια αποτελούν τη νοτιότερη οροσειρά της Ελλάδας, βρίσκονται στα νότια του Νομού Ηρακλείου και σχηματίζονται ανάμεσα στην πεδιάδα της Μεσαράς και στο Νότιο Κρητικό Πέλαγος. Τα χαρακτηριστικά και οι ιδιαιτερότητες της περιοχής ποικίλλουν, καθώς καλύπτει 367 Km² χερσαίας έκτασης και ευρείας παράκτιας και θαλάσσιας ζώνης. Εκεί υπάρχουν τρεις περιοχές του Δικτύου Natura, τρία καταφύγια άγριας ζωής, επτά αρχαιολογικοί χώροι και μεγάλος αριθμός από μεμονωμένα μνημεία (ιερά Μινωικής περιόδου, μοναστήρια, σκήτες), τοπία ιδιαίτερου κάλλους, φοινικοδάσος, κορυφογραμμές, φαράγγια, απόκρημνες χαράδρες, μαγευτικές παραλίες, μονοπάτια, κ.λπ. Επιπλέον είναι μοναδική η βιοποικιλότητα, με σπάνια ενδημικά είδη χερσαίας και θαλάσσιας χλωρίδας και πανίδας, μεταξύ των οποίων 192 είδη πουλιών, θηλαστικά, ερπετά και αμφίβια. Σ' όλα αυτά έρχεται να προστεθεί **η διαχρονική παρουσία των ανθρώπων**, που κατάφεραν να εναρμονίσουν τη ζωή τους με τον φυσικό χώρο υλικής και άυλης πολιτισμικής κληρονομιάς που είναι ζωντανή και παρούσα σε όλη την περιοχή.

Επομένως, δεν είναι τυχαίο που ανακηρύσσεται επίσημα σε Απόθεμα Βιόσφαιρας, με δεδομένο ότι είναι μια από τις υψηλότερου κύρους περιοχές συνδυασμένης Προστασίας του Περιβάλλοντος και της Πολιτισμικής Κληρονομιάς, με παράλληλη δυναμική προώθηση της Αειφόρου Ανάπτυξης.

Το πρόγραμμα

Το πρόγραμμα Άνθρωπος και Βιόσφαιρα είναι ένα διακυβερνητικό επιστημονικό πρόγραμμα που προσπαθεί **να βελτιώσει τις σχέσεις μεταξύ του ανθρώπου και του φυσικού περιβάλλοντος**. Τα Αποθέματα Βιόσφαιρας είναι χερσαίες και θαλάσσιες περιοχές οι οποίες συμπεριλαμβάνουν πολύτιμα οικοσυστήματα και κοινωνίες που επιθυμούν να συνδυάσουν την προστασία του οικοσυστήματος με

την αειφόρο χρήση του. Έχουν σκοπό την προώθηση και επίδειξη μιας ισορροπημένης σχέσης μεταξύ ανθρώπου και βιόσφαιρας.

Με την ένταξη των Αστερουσίων στο Παγκόσμιο Δίκτυο Αποθεμάτων Βιόσφαιρας επιχειρείται ν' αποτελέσει η περιοχή καταλύτη αειφόρου ανάπτυξης. Αυτό θα επιτευχθεί με την ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων, αλλά και την ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού και άλλων συμβατών δραστηριοτήτων για την ανάπτυξη της περιοχής. Ειδικότερα, θα προκύψουν υψηλής ποιότητας γεωργικά και κτηνοτροφικά προϊόντα κατοχυρωμένης προέλευσης, θα προωθηθούν και θ' αξιοποιηθούν τα υλικά και άυλα πολιτισμικά αγαθά, θα διοργανωθούν θερινά σχολεία κυρίως για νέους, αλλά και για ανθρώπους κάθε ηλικίας μέσω δράσεων εμπύχωσης και ευαισθητοποίησης, φεστιβάλ, εκθέσεις κλπ. Μέσα από τον συνδυασμό του φυσικού και πολιτισμικού κεφαλαίου της περιοχής με την τοπική οικονομία, θα επιτευχθεί ο στόχος της αειφόρου ανάπτυξης.

Η προετοιμασία για την ένταξη ολοκληρώθηκε με τη συνεργασία όλων των Περιφερειακών και Τοπικών φορέων της Κρήτης, βασισμένη σε τεκμηριωμένες επιστημονικές μελέτες, ενώ η πρόταση υποβλήθηκε στη Διεθνή Συμβουλευτική Επιτροπή του Οργανισμού για τα Αποθέματα Βιόσφαιρας (IACBR) από την Περιφέρεια Κρήτης και την Αναπτυξιακή Ηρακλείου ΑΑΕ ΟΤΑ.

Η προετοιμασία περιέλαβε τεκμηριωμένες επιστημονικές μελέτες και συνεργασία όλων των Περιφερειακών και Τοπικών φορέων της Κρήτης, όπως η τοπική αυτοδιοίκηση, η αρχαιολογία, δημόσιες υπηρεσίες, επαγγελματικές οργανώσεις, επιμελητήρια, εκπαιδευτικοί φορείς και ασφαλώς με τη στήριξη των κατοίκων.

Στη φιλοσοφία του LEADER

Η πρόταση που υποβλήθηκε στη Διεθνή Συμβουλευτική Επιτροπή του Οργανισμού για τα Αποθέματα Βιόσφαιρας (IACBR) από την Περιφέρεια Κρήτης και την Αναπτυξιακή Ηρακλείου ΑΑΕ ΟΤΑ, στηρίχθηκε κατά πολύ στη γενικότερη φιλοσοφία του LEADER. Δηλαδή, στην πεποίθηση ότι οι τοπικές κοινωνίες είναι εκείνες που έχουν άριστη γνώση τόσο των δυνατοτήτων, όσο και των αδυναμιών της περιοχής τους. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο οι κάτοικοι κάθε περιοχής είναι και οι πιο κατάλληλοι για ν' αντιμετωπίσουν κάθε πρόκληση.

Το LEADER στηρίζεται στη συνεργασία δημόσιων και ιδιωτικών φορέων και στην προσέγγιση «από κάτω προς τα πάνω», για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές, στον πολυτομεακό σχεδιασμό με βάση την αλληλεπίδραση μεταξύ των διαφόρων φορέων μιας περιοχής, την εφαρμογή καινοτόμων προσεγγίσεων, την εφαρμογή έργων συνεργασίας και τη δικτύωση με άλλες περιοχές.

Αυτή η λογική ακολουθήθηκε και κατά την υποβολή της πρότασης. Ειδικότερα, διοργανώθηκαν εκδηλώσεις για την ενημέρωση της τοπικής κοινωνίας, προκειμένου ν' αγκαλιάσει το εγχείρημα. Αυτό δεν ήταν και τόσο απλό, καθώς υπήρξε μεγάλη επιφύλαξη για πιθανούς περιορισμούς που θα μπορούσαν να τεθούν σε μια υπό προστασία περιοχή. Ωστόσο, με τη σωστή και τεκμηριωμένη πληροφόρηση των κατοίκων, αυτό ήταν ένα εμπόδιο που ξεπεράστηκε. Αφού ενημερώθηκαν όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς τον Μάρτιο του 2018, ακολούθησαν εκδηλώσεις διαβούλευσης στους εμπλεκόμενους Δήμους, καθώς και επαφές με το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης που λειτουργεί στην περιοχή, με τους πολιτιστικούς συλλόγους, τα τοπικά Επιμελητήρια και τους επιχειρηματικούς συνδέσμους. Δείχνοντας **εμπιστοσύνη** στην Ομάδα Τοπικής Δράσης, τόσο ο τοπικός πληθυσμός, όσο και οι φορείς λειτούργησαν ως μια συλλογικότητα και μάλιστα υπέγραψαν σχετικές επιστολές στήριξης της υποψηφιότητας.

Επομένως, η φιλοσοφία του LEADER αποτέλεσε τη βάση για τον σχεδιασμό και την υποβολή της υποψηφιότητας για ένταξη στο Παγκόσμιο Δίκτυο Αποθεμάτων Βιόσφαιρας του Προγράμματος MAB (Άνθρωπος και Βιόσφαιρα) της UNESCO.

Στο θετικό αποτέλεσμα ένταξης των Αστερουσίων **συνέβαλε** και η εγκεκριμένη χρηματοδότηση για δημόσια και ιδιωτικά έργα στην περιοχή, στο πλαίσιο του CLLD/LEADER (2014-2020) και των Τοπικών Προγραμμάτων Ν. Ηρακλείου και Μεσαράς της Αναπτυξιακής Ηρακλείο, όπου βρίσκονται τα Αστερούσια, με στόχο την αγροτική και παράκτια ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή και την καταπολέμηση της ανεργίας με διάφορες δράσεις.

Αξίζει να σημειωθεί ότι για την εφαρμογή της στρατηγικής MAB, προτάθηκε η σύσταση μιας Τοπικής Διαχειριστικής Επιτροπής Αστερουσίων, η οποία **στηρίζεται κατά πολύ στη δομή λειτουργίας μιας Ομάδας Τοπικής Δράσης** και αυτό προσμετρήθηκε θετικά στην αξιολόγηση της υποβληθείσας πρότασης, καθώς ήταν μεταξύ των απαιτήσεων ένταξης. Σημαντικό ρόλο επίσης είχε και η ύπαρξη μιας έμπειρης ΟΤΔ, ενός αναπτυξιακού φορέα δηλαδή που ήδη υπάρχει, σχεδιάζει και υλοποιεί στην περιοχή εδώ και πολλά χρόνια, που συνεργάζεται με τους τοπικούς φορείς, που έχει την αποδοχή και την εμπιστοσύνη τους.

Τα οφέλη για την περιοχή

Όπως μπορεί ν' αντιληφθεί κανείς τα οφέλη για την ευρύτερη περιοχή των Αστερουσίων είναι πολλαπλά και κυρίως ουσιαστικά, **τόσο για την διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος, όσο και για τον άνθρωπο και την οικονομία της περιοχής.**

Σε μια περιοχή δύσβατη, με αρκετά προβλήματα, η ένταξή της σ' ένα παγκόσμιο δίκτυο, όπως είναι το Δίκτυο Αποθεμάτων Βιόσφαιρας του Προγράμματος MAB (Άνθρωπος και Βιόσφαιρα) της UNESCO, καλλιεργεί στον τοπικό πληθυσμό **αίσθημα υπερηφάνειας** και τους δίνει το κουράγιο να συνεχίσουν να παλεύουν στον τόπο τους και να επιδιώκουν τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης, εκπαίδευσης, εργασίας.

Παράλληλα, θα δοθεί η δυνατότητα στους τοπικούς παραγωγούς να χρησιμοποιήσουν **το ισχυρό brand name της UNESCO** για την προβολή και προώθηση των προϊόντων τους, τόσο στις εγχώριες αγορές, όσο και σε εκείνες του εξωτερικού.

Με την τόνωση της περηφάνειας για τον τόπο τους και της αυτοπεποίθησης ότι θα μπορέσουν να συμβάλουν στην αειφόρο ανάπτυξη της περιοχής, οι κάτοικοι θα διεκδικήσουν περισσότερους πόρους για την ενίσχυση των Αστερουσίων και την αντιμετώπιση προβλημάτων, τα οποία δυσχεραίνουν την καθημερινότητά τους.

Ουσιαστικά, θα συνειδητοποιήσουν ότι είναι μέρος ενός εξαιρετικά σημαντικού συνόλου, μιας περιοχής μεγάλης αξίας, ενός πολιτισμού που διατηρήθηκε με το πέρασμα των αιώνων, ενός τόπου που μπορεί να αναπτυχθεί και ν' αποτελέσει λαμπρό παράδειγμα.

